

Ἡ φετινὴ καλοκαιρινὴ περίοδος τοῦ Ἑλεύθερου Θεάτρου (πολλὲς τραγωδίαι θὰ ἀνεβασθοῦν στὴν Ἐπίδαυρο καὶ στὸ Θέατρο Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ) προαναγγέλλεται πενιχρή. Τὰ περισσότερα θέατρα θὰ παρουσιάσουν ἐπιθεωρήσεις, καὶ τὰ ἄλλα θὰ περιορισθοῦν σὲ ἐλαφρῆς—ρουτινιέρικες—κωμωδίες, ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀρκετὲς θὰ συνεχίσουν τὴν ἐπιτυχή χειμωνιάτικὴ τους σταδιοδρομία. Ἡ πενιχρότητα τούτη δὲ μοῦ κακοπάει, κάθε ἄλλο! Τὴν ἐγκρίνω. Ἀπὸ καιρὸ ἐχωρὸς στηρίζω ὅτι εἶναι σωστὸ νὰ διακόπτεται τὸ καλοκαίρι ἡ σοβαρὴ θεατρικὴ ζωὴ, ἡ ὁποία ἄλλωστε δὲ θὰ ἐξαφανισθεῖ, μὰ πού προσφέρονται γι' αὐτὴν οἱ ἐπαρκεῖς καὶ κατάλληλοι γι' αὐτὴν χώροι τῶν φεστιβάλ.

Τὸ διάλειμμα τοῦτο εἶναι σκόπιμο ἀπὸ κάθε ἀποψη, καὶ προπάντων γιὰ τὰ ὑπαίθρια θέατρα (ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κηποθέατρα, πού ὅμως, ὅπως ἀποδείχθηκε, ἔχουν, παρ' ἐλπίδα, σοβαρὰ μειονεκτήματα καὶ σιγὰ σιγὰ κλείνουν τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, ἢ παραχωροῦνται κι αὐτὰ στίς θεαματικὰς ἐκδηλώσεις) δὲν εὐνοοῦν, καθὼς εἶναι ἀνοικτὰ σὲ ὅλους τοὺς θαρύβους τοῦ δρόμου καὶ στίς καιρικὰς συνθήκες (ζέστη καὶ ἀπὸ μους), τὴν περιουλογοὺ καὶ τὴ συγκέντρωση πού ἀξιώνουν τὰ ἔργα ποιότητος. Εἶναι εὐχάριστο ὅτι τὸ Ἑλεύθερο Θέατρο πρόζας ἀρχίζει νὰ κατανοεῖ ὅτι δὲν εἶναι συμφέρον τῶν νὰ ἐπεκτείνει τίς παραστάσεις του σὲ ὅλες τίς ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

Ἡ ἐναρξὴ λοιπὸν ἐγινε ἀπὸ τὸ θέατρο πού μὲ πρωταγωνιστὴ τὸν κ. Γ. Γκιωνάκη στεγάζεται στὸ Θέατρο «Μινώα» μὲ μιὰ κωμωδία τοῦ κ. Ψαθά. Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ δυστυχῶς πρέπει

νά επισημάνω ένα άτοπο που πολλές φορές με έχει ενοχλήσει. Ἡ κωμωδία τοῦ κ. Ψαθά παρουσιάζεται σάν ένα καινούριο του ἔργο· στήν πραγματικότητα πρόκειται γιά ἕνα ἔργο του παιγμένο κιόλας πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια, πού ἄλλοτε ἐτιτλοφορεῖτο «Πρὸς Θεοῦ, μεταξύ μας» καὶ σήμερα τιτλοφορήθηκε «Ὁ κουτσομπόλης».

Μὲ κανένα τρόπο, μὲ κανένα σημεῖωμα στὸ πρόγραμμα ἢ στίς ἐφημερίδες, δὲν πληροφορεῖται τὸ κοινὸ γιὰ τὸ τί ἀκριβῶς συμβαίνει. Ἡ ἐξαπάτησή του μοῦ φαίνεται κατηγορηματικὰ ἀπρεπῆ, μιὰ πού δὲν εἶναι οὔτε καὶ ἐξυπηρετικὴ. Τὸ κοινὸ ἀσφαλῶς δὲ θὰ συνέρρεε λιγότερο ἀφθονο ἐὰν ἐγνώριζε ὅτι ἐκεῖνο πού θὰ παρακολουθήσει εἶναι μιὰ ἐπανάληψη ἑνὸς ἔργου πού ἕνα τμῆμα του δὲν τὸ ἔχει δεῖ ποτέ, καὶ τὸ ἄλλο τὸ ἔχει κάπως λησμονήσει, κι ὁ δεύτερος τίτλος προσαρμόζεται—τουλάχιστον γιὰ τὴν ἀντίληψή μου—πολὺ λιγότερο ἀπὸ τὸν πρῶτο στὸ περιεχόμενο καὶ στὸν τόνο τῆς κωμωδίας.

Ὁ τίτλος «Κουτσομπόλης» μᾶς δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ ἔργο τοῦ κ. Ψαθά εἶναι μιὰ κωμωδία χαρακτηρῶν, συγκαταλέγεται στήν κατηγορία τῶν κωμωδιῶν τοῦ συγγραφέα πού ἐκδηλα φιλοδοξοῦν—ἀσχετα ἂν φθάνουν ἢ ὄχι στὸ στόχο τους ἢ, ἔστω, κι ἂν τὸν προσεγγίζουν—νά ἔχουν γιὰ πρότυπό τους τὸν Μολιέρο. Οὐσιαστικά, τὸ «Πρὸς Θεοῦ, μεταξύ μας» δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο, τίποτα περισσότερο, ἀπὸ μιὰ κωμωδία Ἰντριγκας καὶ φαιδρῶν ἐπεισοδίων. Ὑπάρχει, βέβαια, στὸ ἐπίκεντρο ἑνας κουτσομπόλης, ἀλλὰ τὸ πρόσωπο αὐτὸ οὔτε ἀναλύεται οὔτε ἀναπτύσσεται κι οὔτε ἐπενεργεῖ ἄμεσα τὸ ἐλάττωμά του στήν πορεία τῆς κίνησης, πού δὲ φθάνει νά γίνει δράση. Εἶναι μόνον ἕνας πυρήνας γύρω ἀπὸ τὸν ὁποῖο πλέκονται διάφορες παρεξηγήσεις καὶ περιπέτειες ἐξωφρενικές. Ἐτσι, ἂν κριθεῖ «Ὁ κουτσομπόλης» σάν κωμωδία χαρακτηρῶν, θὰ τοποθετηθεῖ σὲ πολὺ χαμηλὴ στάθμη τῆς κατηγορίας της, ἐνῶ ἐὰν κατατάξουμε τὸ «Πρὸς Θεοῦ, μεταξύ μας» σάν κωμωδία Ἰντριγκας θ' ἀναγνωρίσουμε ὅτι ὁ διάλογός του, παρ' ὅλους τοὺς

κάποιους βάνουσους έκτραχηλισμούς του, έχει σπιρτάδα—τη χαρακτηριστική σπιρτάδα του κ. Ψαθά—κι ότι αρκετά έπεισόδια, παρ' όλη την άπιθανότητά τους, δείχνουν εύρηματικό-τητα και είναι διασκεδαστικά.

«Ο κουτσομπόλης» παίζεται με πολύ μπρίο και μαεστρία από τόν κ. Γκιωνάκη, ό όποϊος άλλη μιá φορά μάς πείθει ότι είναι προικισμένος με έξαίρετο ταλέντο κωμικού ήθοποιού. Πρέπει όμως νά προσέξει. Άκριβώς γιατί έχει ταλέντο, πρέπει τό χάρισμά του νά τό προφυλάξει από όλισθήματα στην εύκολία, από παραχωρήσεις στα ταπεινότερα γούστα του κοινού, στην κακογουστιá του κοινού, από παρεκτροπές. Αρχίζει νά κάνει κατάχρηση τής ικανότητάς του στη μιμική του προσώπου, στίς μουτρες, και τών χυδαίων κινήσεων. Οί μοϋντζες σάν τρόπος έκφρασης—άπαράδεκτος για μένα, όταν πολλαπλασιάζεται και γίνεται κανόνας—ήταν συνεχείς και άναριθμητες.

Οί ήθοποιοί του συγκροτήματος—με μόνη έξαίρεση την Κα Χρ. Σύλβα, πού με τή ρεμβαστικότητά της, τή ρομαντική της εύαισθησία, τή χλιαρότητά της, ή όποία φθάνει στο βαθμό τής άπάθειας, δείχνει ότι είναι ήθοποιός ενός άλλου κλίματος από τό περιβάλλον της—ζήτησαν νά μιμηθοϋν—χωρίς φυσικά και νά τόν φθάσουν—τόν κ. Γκιωνάκη, νά προσαρμοστοϋν όσο γίνεται περισσότερο στον δικό του τρόπο έρμηνείας. Ζήτησαν νά άναπληρώσουν με ξέφρενη στροβιλιστική κίνηση τήν άπουσία κάθε προσπάθειας νά προσθέσουν αύτοί τουλάχιστον κάποιες ανάγλυφες γραμμές στη διαγραφή τών χαρακτήρων πού ό συγγραφέας τούς τήν παρέδωσε πολύ άχνή. Τό συνολικό παίξιμο είχε—τουλάχιστον—όμοιογένεια.